



הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

עירובין דף מד.

מה הדין עשיית אהל בשבת וביו"ט?

להוסיף על אהל עראי	לעשות בתחילה אפי' אהל עראי	
אסור ¹	אסור	לר' אליעזר
מותר	אסור	לחכמים

מתי אמרינן שיכול בשבת או ביו"ט לעשות מחיצה בסוכה מאדם וכלים, ומתי לא?²

באיזה אופן אסור?	באיזה אופן מותר?	
בדופן שלישית - שמכשיר לסוכה	בדופן רביעית - שגם בלעדיה כשרה ³	גבי כלים
לדעתו - שלא יבוא לזלזל באיסורי שבת	שלא לדעתו - דאין דרך בנין בכך ⁴	גבי אדם

עירובין דף מד:

מה הביאור "אם היה בתוך התחום כאילו לא יצא", ללישנא קמא ברש"י?

מה הדין?	מה הביאור?	
ומודד לאלפים מביתו, ולא ממקום שעמד ⁵	אם היה עדיין תוך תחום שבת, כאילו לא יצא מביתו	לרבה
ויכול לחזור לביתו ⁶	אם היה התחום החדש שנתנו לו חכמים מגיע לתחום עירו, כאילו לא יצא מתחומו	לרב שימי בר חייא

עירובין דף מד:

¹ רש"י (בשבת קכה): מפרש שאין דין אהל אלא בתקרה - אבל במחיצה לא, אלא שכאן במשנה כיון שמיירי שמוסיף את פקק החלון על בנין קבוע, לכן החמיר בו ר' אליעזר כסברתו בהוספה על תקרה של אהל עראי. אכן התוס' (בד"ה פקק) הביאו שיטת ר"ת שחולק, וס"ל ששייך איסור אהל גם במחיצות - אם נעשה עי"י מחיצה זו מחיצה המתרת, כגון מחיצה שלישית בסוכה, או שהיא מתירה את החצר בטלטול. אולם סתם מחיצה שאינו מתרת - אין בה איסור אהל לכו"ע.

² הנה האמוראים בסוגיין הביאו ב' ברייתות הסותרות זו לזו, דרב נחמן הביא ברייתא שאומרת: נפל דופנה (של סוכה), לא יעמיד בה אדם בהמה וכלים, ולא יזקוף את המטה לפרוס עליה סדין (פי', לא יעמיד את המטה כדופן ויתן עליה סדין כדי לכסות את הנקבים שיש בין החבלים שבמטה), לפי שאין עושין אהל עראי בתחילה ביום טוב ואין צריך לומר בשבת. ואילו רבא הביא ברייתא, שעושה אדם את חברו דופן כדי שיאכל וישתה וישן, ויזקוף את המטה ויפרוס עליה סדין כדי שלא תפול חמה על המת ועל האוכלין, ע"כ. וכדי ליישב את הסתירה בין הברייתות אמרה הגמ' למסקנא, שכל אחת מדברת באופן אחר וכדלהלן.

³ ומבואר בגמ', שכל זה אליבא דרבנן (דר"א) דוקא, דס"ל שמותר להוסיף על דופן עראי בין בשבת ובין ביו"ט, וכיון שהסוכה כבר כשרה בלא הדופן הזאת, חשיב רק מוסיף על דופן עראי שמותר לדעתם. אכן לדעת ר"א גם באופן זה אסור.

⁴ ובזה מותר אפי' לעשות דופן שלישית, דהכי מוכח בברייתא שע"י מחיצה זו רוצה לאכול ולשתות ולישן - אלמא מיירי במחיצה שלישית דוקא. [ולעיל גבי מטה כוונתו בשביל צל למת או לאוכלים שלא יסריחו, ושפיר איכא לאוקמי במחיצה רביעית, אבל במחיצה שלישית אסור דדרך בנין בכך].

⁵ כלומר, שלא אומרים דכיון שעקר לצאת מעירו ברשות, ורבנן נתנו לו במקום שנאמר לו שכבר נעשה מעשה אלפים אמה לכל רוח, שמודדים לו ממקום שנמצא עתה, אלא כיון שעדיין הוא נמצא תוך התחום של עירו, מחשיבים לו כאילו לא יצא כלל.

⁶ דהיינו, שהולך את כל התחום החדש עד שנכנס לתוך תחום עירו - ונחשב חזרה כבן העיר, וחוזר לביתו.



הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מה הביאור "אם היה בתוך התחום כאילו לא יצא", ללישנא בתרא ברש"י?

מה הביאור?	מה הדין?	
אם היה התחום החדש שנתנו לו חכמים, מגיע לתחום עירו, כאילו לא יצא מביתו	יכול לחזור לביתו, אבל כשחזר מאבד תחום חכמים	לרבה
אם היה התחום החדש שנתנו לו חכמים, מגיע לתחום עירו, כאילו לא יצא מתחומו	ויש לו שני תחומים, ויכול להלך כמעט ח' אלפים אמה	לרב שימי בר חייא

מה הנפ"מ בין ב' הלשונות ברש"י, בביאור מחלוקת רבה ור' חייא בר אשי?

לר' חייא בר אשי - אבלעת תחומין מילתא	לרבה - אבלעת תחומין לאו מילתא	
אם התחום החדש מובלע תוך תחום העיר - חוזר לביתו, (וכשחזר מאבד תחום חכמים)	כשיצא מתחומו, אפי' שמובלע תוך תחום העיר - אינו חוזר לביתו	ללשון הא' ברש"י
כשיצא מתחומו, אם הוא מובלע תוך תחום העיר - יש לו כמעט ח' אלפים אמה	כשיצא מתחומו, אפי' שמובלע תוך תחום העיר - אין לו ח' אלפים אמה	ללשון הב' ברש"י